

Διαφορετικότητα, ισότητα και συμπερίληψη στην παιδική λογοτεχνία: η περίπτωση του φινλανδικού παραμυθιού Moomins

Παναγιώτης Σεραφείμ, Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εισαγωγή (1)

- ▶ Εξετάζει τη διαφορετικότητα, ισότητα και συμπερίληψη στον κόσμο των Moomins
- ▶ Αναφορά εν συντομία στους βασικούς ήρωες
- ▶ Αναφορές σε έργα της Tove Jansson όπως *Comet In Moominland*, *Moominland Midwinter*, *Tales from Moominvalley*

Εισαγωγή (2)

- ▶ **Tove Jansson:** συγγραφέας και εικονογράφος φινλανδικής καταγωγής
- ▶ Με τους Moomins δημιουργεί έναν κόσμο συμπερίληψης που στηρίζεται όχι στην ομοιομορφία αλλά στα πολλαπλά χαρακτηριστικά των ηρώων που τον απαρτίζουν

Εισαγωγή (3)

- ▶ Στον κόσμο των Moomins υπάρχουν:
 - ▶ Οι βασικοί χαρακτήρες (Moomintroll, Moominmamma, Moominpappa)
 - ▶ Ξένοι ή παράξενοι χαρακτήρες (Hattifatteners, Groke, Toffle)
 - ▶ Χαρακτήρες με ψυχολογικά ή κοινωνικά ιδιάζουσες όψεις (Hemulen, Fillyjonk)

Οι Moomins ως μικρογραφία μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας

- ▶ Η συνύπαρξη **κύριων** και **δευτερευόντων** χαρακτήρων του παραμυθιού δεν στηρίζεται στην ομοιομορφία αλλά στην ετερότητα
- ▶ Η οικογένεια Moomin υποδέχεται στο σπίτι της κάθε είδος πλάσματος
 - ▶ Ανθρωπόμορφα χαρακτηριστικά (πχ Hemulen, Snufkin, Snorkmaiden, Little My)
 - ▶ Ζωόμορφα χαρακτηριστικά (πχ Sniff, Groke)
- ▶ **Comet in Moominland (1946)** => παράδειγμα συλλογικής αντιμετώπισης ενός κοινού κινδύνου

Διαφορετικότητα και αποδοχή του Άλλου

- ▶ **Δυο** είδη διαφορετικότητας στο σύμπαν των Moomins
 - ▶ Εμφανισιακή
 - ▶ Υπαρξιακή (ρόλος των χαρακτήρων στο έργο)
- ▶ Snufkin έμμεσος συμβολισμός ελευθερίας και απόρριψης ιδιοκτησίας και εξουσίας
- ▶ Moominmamma πρότυπο ανιδιοτελούς αγάπης χωρίς αποκλεισμούς

Διαφορετικότητα και αποδοχή του Άλλου (2)

- ▶ Κύριο χαρακτηριστικό στα παραμύθια που έγραψε η Jansson είναι οι ασυνήθιστες μορφές και η απουσία ιεραρχίας.
- ▶ **Tales from Moominvalley** (1962) οι ιστορίες εστιάζουν σε χαρακτήρες που νοιώθουν ξένοι ή απομονωμένοι όπως ο Hemulen που έχει χάσει το νόημα της συλλογής του ή η Fillyjonk που ζει με τον φόβο της καταστροφής.
- ▶ Χρήση **χιούμορ** από την Jansson για ανάδειξη της παραξενιάς ως στοιχείο του χαρακτήρα των ηρώων

Διαφορετικότητα και αποδοχή του Άλλου

(3) Η κοινωνική διάσταση

- ▶ Η περίπτωση της Νίννυ η οποία γίνεται **αόρατη** εξαιτίας της συμπεριφοράς της μητριάς της
- ▶ Αντίστοιχα στην σημερινή εποχή η κοινωνική απόρριψη καθιστά κάποιον αόρατο

Συμπερίληψη στην κοιλάδα των Moomins

- ▶ Η φύση ως παράγοντας **ισότητας** στους Moomins
- ▶ Moominland Midwinter (1957) :
 - ▶ «Η Too - Ticky ήξερε ότι ο χειμώνας δεν ήταν κάτι που έπρεπε να πολεμηθεί, ήταν απλώς μια άλλη μορφή ζωής».
- ▶ Κάθε εποχή και κάθε ον έχουν την δική τους θέση στον κόσμο.

Φύλο και ταυτότητα στον κόσμο των Moomins

- ▶ Η λογοτεχνία της Jansson διακρίνεται για τη ρευστή αντιμετώπιση του φύλου και των ρόλων.
- ▶ **Little My** => μικροσκοπική αλλά δυναμική
- ▶ **Snorkmaiden** => φιλόδοξη και αυτεξούσια παρά την ρομαντική σύνδεση με τον Moomintroll
- ▶ **Moomintroll** => τρυφερός και συναισθηματικός

Εξωκειμενικές δράσεις συμπερίληψης

- ▶ Η συμπερίληψη στον κόσμο των Moomins έχει επεκταθεί και σε δράσεις με αφορμή και τα 80 χρόνια δημιουργίας τους
 - ▶ ΟΗΕ μέσω της υπηρεσίας UNHCR για τους πρόσφυγες
 - ▶ Προβολές ταινιών στο Πανεπιστήμιο του Bradford
 - ▶ Δράση για τους Moomins στην Δημοτική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη Λεμεσού

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ